

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 4

Forradalom vagy anarchia?

(—a.) Mig a lisszaboni hatóságok egyre kutatnak az új kor történetében páratlan királygyilkosság tettesei és felbujtói után s azon fáradoznak, hogy kiderítsék ezen alávaló gázságnak minden részletét s mig a világ hatalmasai sietnek részvételükkel vigasztalni és erősíteni e szörnyű merényletnek életben maradt áldozatait, — addig a művelt világ sajtója filozofál a rémes tragédia felett, firtéskézi annak szálait, rugóit s tanulságokat von le abból — nem az ő olvasóközönsége számára, hanem egyenesen az uralkodók, kiváltképpen pedig Amália királyné és II. Manuel király részére.

Pedig igen könnyen lehet e szomorú esetből hozzánk egy kicsit közelebb eső következtetéseket is vonni le.

Az már kétségtelen ténynek látszik, hogy a lisszaboni királygyilkosság nem közönséges anarchista merénylet volt, hanem szálai mélyebbre nyulnak vissza. Visszavezethető ez a szörnyű gaztett arra az általános elégedetlenségre, sőt lázadó forradalmi és anarchikus szellemre, mely

a kis ország népének nagy részét áthatja.

Ezt az elégedetlenséget és forradalmi szellemet pedig a liberális és radikális sajtó csakis a szerencsétlen véget ért királynak a számlájára írja, egyenesen az ő pazarló költségeinek és önkényes uralkodásának tulajdonítja.

Pedig ugyanezen lapok megírják azt is, hogy Carlos király mikor országa — nem az ő pazarlása, hanem a végzetes afrikai gyarmatpolitika miatt — pénzügyi válságba került s az adókat tetemesen emelték, ugyanakkor a király lezállította az ő civilisztáját.

Azt is megírják hűségesen a lapok, hogy gonosz lelkű tanácsadók vették körül a királyt, akit rábeszéltek arra, hogy nszlassa fel a parlamentet és az alkotmány megsértésével diktatura formájában uralkodjék.

Jól tudják, hogy alkotmányos államban az uralkodó tetteiért annak törvényes tanácsadói a felelősök, kik a király rendeleteit ellenjegyzik és ennek dacára még sem a gonoszlelkű tanácsadók ellen fordulnak, hanem mindenért a királyt okolják még most is, mikor ez a szerencsétlen ember immár fiával együtt a ravatalon nyugszik.

Ebből kifolyólag aztán bölcs tanácsot

kat osztogatnak a koronás főeknek, akiket ijesztgetnek, hogy ha tanácsaikat meg nem fogadják, ők is hasonló sorsra jutnak. A szörnyű embertelen gázság elítélésére látszólag van ugyan szavuk, de annyi mentséget találnak számukra, hogy védőügyvéd módjára tisztára mosni iparkodnak őket, sőt egyik tekintélyes budapesti lap egy sorba helyezi őket a legnagyobb nemzeti szabadsághősökkel.

Talán még sincs ez így egészen rendjén.

Talán alkalomszerű lenne ilyenkor nemcsak az uralkodók, hanem az alattvalók kötelességeiről is elmélkedni.

Jó alkalom ez fontolóra venni azt is, hogy a tekintély hanyatlásának nemcsak az uralkodók bünei az oka, hanem nem kevésbé oka a radikalizmusnak tervszerű agitációja minden tekintély és hatalom ellen.

A portugál trónörökös még ártatlan volt apja hibáiban, sőt hír szerint nem is helyeselte atyjának önkényes politikáját és rá is beszélt királyi atyját, hogy térjen vissza az alkotmányos utra és hívja össze az országgyűlést és mindennek dacára őt is leterítette a lisszaboni orgyilkosok golyója. Bizonyosága annak, hogy nem a király személye, nem

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Másodvirágzás.

Irta: Krón J.

A kis szalon kellemes, discret félhomályában egymással szemben ültek. A csönd szinte fojtóan, bántóan nehezedett a lelkükre, mindegyik azt várta, hogy a másik szólaljon meg. A nő lelkében különös gondolatok kavargtak. Valami édes elfoglaltság vett rajta erőt, a szive olyan fiatalos hévvel dobogott.

Hiszen neki is joga van az élethez, a napfényhez, az örömhöz, az ő lelke is sóvárog, vágyik még szeretet után!

Sorra elvonultak előtte ifjusága képei. Látta magát, amint férje halála után kis leányával szembeszállt az élet szennyes viharzó hullámai-val. Mi öröme is volt eddig az életben? . . .

Mint Vári Béla neje, hozzákényszerítve egy nálánál csaknem kétszer oly idős férjhez, aki iránt semmi vonzalmat nem érzett, annak oldalán az ő napsugaras, rózsás álmokkal, ábrándokkal telt üde, pajzán lelke csak konok sötét színeket, sivárságot nyert viszonzásul.

S most itt van az a férfi, aki őt meg tudná érteni, akinek lelkével összeforvva képzelte az övét, akinek az oldalán boldog tudna lenni! . . .

A férfi mosolyogva nézte.

— Min merengett úgy el, nagyságos asszonyom?

Az asszony, mint akit mély álomból riasztanak föl, bágyadt mosolylyal felelt:

— Ah, bocsásson meg, de annyira elmerültem gondolataimban, hogy egészen megfeledkeztem jelenlétéről. Még ez a rossz szokásom a meg-

boldogult lányságomból maradt örökre. Ilyenek vagyunk mi, nők valamennyien! Ábrándozunk, szentimentáliskodunk, magunkba erőszakolunk egy kis ossziáni világfájdalmat, egy kis pesszimizmust és ebben a világban élünk.

Szeretjük elringatni a lelkünket az álmok, ábrándok káprázatos, csillogó, lágy hullámain, fölbolygatjuk a mult édes, lágó emlékeit, meg is siratjuk őket egy kicsit, aztán jönnek más álmok, más ábrándok, emlékek! . . .

Hiába no, asszonyi szentimentalizmus; fejezte be nevetve.

— Nem, nagyságos asszonyom, bocsánat, de tiltakoznom kell! Nem kizárólag a nők azok, akik szentimentálisok, — vette föl a témát Barna Kornél, a ház régi barátja.

Legalább én szintén abba a kategóriába tartozom. Hiszen a sötét, sivar, szürke életet az álmok, az ábrándok édes, káprázatos napfénye aranyozza be. Milyen rideg, kietlen lehet annak az élete, milyen sivar a lelke, aki nem tud lelkesülni ideálokért, magasatos eszményekért, nem tudja magát önfelédten átadni egy édes álomnak, egy röpke ábrándnak! . . .

Hiszen előbb-utóbb ugys megtalálja mindenki azt az ideált, amit évek hosszú során át lázasan, sóvárogva hajsolt, keresett! . . .

A nő lelkét édes, jóleső melegség futotta át. Lehunyta szemét és mohó gyönyörrel szivta lelkébe a férfi izzó szavait. Az pedig egyre szenvedélyesebben folytatta:

— Igen, én is megtaláltam az ideálokat. Sok, sok szürke év lepergett az alatt az örült hajsza alatt! A lelkem olyan mohó, vad lázzal sóvárgott valami megnevezhetetlen, valami homályos fogalom után, aminek még akkor nem tudtam nevet adni. Lehet, hogy nagyon vak-

merő vagyok, de nagyságos asszonyom szívére bízom a sorsomat! En ezt az ideált Erzsikében találtam föl! . . .

Az asszony riadtan nézett rá. A lelkében valami rettenetes sajtást, bántó ürességet érzett, mintha összeomlott volna benne valami. Szótlanul, kimeredt szemmel bámult az előtte ülő férfi várakozásteljes, izgatott arcára, márvány arcán egy izom se rándult meg, mig bensejében örült harcot vívtak a legellentétesebb érzelmek. Már-már kitörni készült a fuldokló indulat, a szenvedély izzó lánvája, mikor egyszerre váratlanul áthangzott a mellékszobából Erzsike ezüst csengést hangja, amint félhangosan dudolta:

»Siratom a legszebb álmom,
 Temetem a boldogságom! . . .

A lelkébe nyilallott ez a dal. Igen, ő is temeti a legszebb álmait, siratja boldogságát. Óriási erőfeszítéssel nyugalmat erőszakolt magára. A szenvedélyes szerelmes nőt legyőzte benne a szerető anya, odanyújtja a kezét a férfinak, amit az hálátelen von ajkaihoz, aztán rezgéstelen, nyugodt hangon adja a beleegyezését:

— A becsületére bízom a lányom boldogságát! . . .

Csak mikor a látogató mögött bezárult az ajtó, akkor szabadult föl lelke a ránehezedett lidércnyomás alól, akkor tört elő a visszafojtott indulat árja. Tenyerébe hajtotta fejét s ujjai közül egy-egy csillogó fényes csepp szivárgott elő. S talán öntudatlanul, mintegy félálomban suttozta:

»Siratom a legszebb álmom,
 Temetem a boldogságom! . . .

annak büne volt szálla az ő szemükben, hanem maga a királyi hatalom.

Másutt is láttunk unosuntalan fészkelődést a királyi hatalom ellen. A radikálizmus mindenütt egyforma. Végcélja itt is, ott is lejárata minden hatalomnak és tekintélynek. Szerencsétlen ország az, ahol a radikálizmus uralomra vergődik, mert nyomában van a forradalom és az anarchia.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 4.

Fél tizenegy óra lesz, mire a tíz órára hirdetett ülést Návay elnök megnyithatja. Jegyzőkönyv hitelesítés után bejelenti az elnök Bartha Odón interpellációját a külügyminiszter ismeretes beszéde ügyében.

Gyors egymásután elfogadja a Ház harmadszori olvasásban a fejadó eltörléséről és a Rómában kötött nemzetközi postaszervezés becékkelyezéséről szóló törvényjavaslatokat.

Majd rátérnek az interpellációra.

A külügyminiszter kioktatása.

Barta Odón: Aerenthal külügyminiszter ismeretes beszédében hangoztatta, hogy a legutóbbi kiegyezésben a Reichseinheitet kifejezésre juttatta. Ez ellen tiltakozunk (Felkiáltások: Ugy van.) Ilyen telfogás hirdetése nem alkalmas arra, hogy a két államot egymáshoz érzésben közelebb vigye; aki Magyarország törvényben lefektetett önállóságát tagadja, az harcban áll az önálló Magyarországgal. A külügyminiszter súlyos bünt követett el ellenünk. A külügyminiszter eljárása támadás ellenünk, (Élénk közbekiáltások: Ugy van!) ahogy a mi közjogunkat Ausztriában tanítják, azt jobb volna, ha inkább egyáltalán ne tanítanák. A józan érzéssel jobban tiszteletben lehetne tartani ami országunkat, mint azt az osztrák külügyminiszter teszi. A magyar kormány nem hagyhatja szó nélkül a külügyminiszter kijelentéseit. A külügyminiszter programjában van, hogy a közös-ügyes két államot Einheitbe, állami egységbe veszni. Ebben nagy veszedelem rejlik. Ezt szó nélkül hagyni nem lehet.

A külügyminiszter idegen jogterületre lépett. (Ugy van.) Belenyult a magyar kormány legközvetlenebb ügyeibe, mikor a külfölddel kötött szerződések megkötésénél mintegy egységes állam minisztere jelenik meg. A külügyminiszter Magyarország nevében írta alá a szerződések. Nincs egy szerződő egységes állam. (Ugy van!)

Forradalmat rejt magában a külügyminiszternek az a tendenciája, hogy az önálló gazdasági berendezkedéssel szembe helyezkedik. (Ugy van!)

Sürgősen interpellál tehát a miniszterelnökhöz, hogy méltó helyről szálljanak szembe az osztrák támadásokkal. Megtorló intézkedést kér. (Helyeslés.)

Az elnök: Az interpelláció közben Somo gyi képviselő imparlamentáris kifejezést használt a külügyminiszterrel szemben, azért rendre utasítom.

Felkiáltások: Én is mondom, hogy a külügyminiszter számlál.

Ugron Gábor: Igenis számlál.

Az elnök: Ugron képviselő urat rendre utasítom.

Ezután az incidens után a mai ülés jegyzőkönyvét hitelesítették, mire az ülés véget ért. A delegációk tartama alatt ülés nem lesz. Formális ülés összehívására azonban a Ház az elnöknek felhatalmazást adott.

A lisszaboni királygyilkosság.

A rendkívül szigorú cenzura miatt a Portugáliából érkező táviratokból még mindig nem lehet megalkotni a királygyilkosság rémes drámájának minden részletre kiterjedő képét. Mind bizonyosabbá válik azonban, hogy a szerencsétlen Carlos király és fia, Lajos trónörökös, nem anarchisták merényletének, hanem az egész országra kiterjedő politikai összeesküvésnek estek áldozatául, mely összeesküvésnek célja, amint a táviratokból kisejteni lehet, az uralkodó dinasztia teljes kiirtása volt.

Az összeesküvésben nemcsak magas állású katonatisztek, politikusok, írók és újságírók részesek, hanem a rendőrségnek is több tagja; legalább erre vall a gyilkosság színhelyén állomásozó több rendőr letartóztatásának híre.

A köztársaság kikiáltásáról szóló első hírek nem nyertek megerősítést, sőt egyenesen Lisszabonból eredt táviratok azt a leghatározottabb formában megcáfolják és így van helye annak a következtetésnek, hogy a gyilkosság ténye, miután a szerencsétlen kezű Franco miniszterelnök is beadta lemondását és elment, egyenesen a portugál nép már-már veszendő monarchikus érzését szította fel újra és a republikánus törekvéseket visszacsökkentette.

Az új miniszterium hír szerint már meg is alakult, egyelőre átmeneti jelleggel és ha bölcsen igazgatja a válságos körülmények között az ország kormányát, remélni lehet, hogy a kis Portugália rövid idő alatt normális kormányzás ösvényére jut. Újabb híreink a borzalmas gyilkosságról és azt nyomon követő eseményekről a következők:

A gyilkosság után.

Lisszabon, febr. 4.

A város képe nyugodt és a lakosság kedve közömbös. II. Mánuel király rendeletet adott ki az udvari gyászról s tudatta, hogy 8 napig nem hagyja el palotáját.

Madrid, febr. 4.

Lisszabonból jelentik: A város teljesen nyugodt. Az élet rendes medrében folyik, csak a kávéházakat kötelezik arra, hogy este tíz órakor bezárjanak. Az utcákon éjjel katonai őrcsapatok járnak. A királyi palotát nagyszámú katonaság őrzi. A király és a trónörökös holt teste a kastély kápolnájában nyugszik a ravatalon. A temetés szombaton lesz.

Madrid, febr. 4.

Egy táviró ügynökség azt a hírt kapta, hogy a lisszaboni utcákon még mindig lövöldöznek és rendkívül sok embert letartóztattak.

Az új kabinet.

Lisszabon, február 4.

Jó forrásból szerzett hírek szerint az egész országban teljes a nyugalom. Franco állása a merénylet után tarthatatlanná vált. A merényletet közvetlenül megelőző időben, valamint abban az időben, amikor a fegyverek megtalálása miatt viharos tüntetések voltak, Francót a rend fenntartására irányuló munkájában a közvélemény támogatta, de a király és a trónörökös meggyilkolása mindent megváltoztatott. Hatalmas hazafias mozgalom támogatja a Ferreira Amaral kabinetjének megalakulását, aki maga ebben a percben indul a királyi palotába, miután az éj folyamán a monarchista pártok vezető férfiival tanácskozott.

Lisszabon, február 4.

A miniszterium a következőképpen alakult meg: Ferreira Amaral — miniszterelnök és belügyminiszter; Moreira Junior — vallás- és közoktatásügy, Camos Henriques — igazságügy, Castilho — tengerészetügy, Bratlandes gróf — közmunkaügy, Matia Lumez — hadügy, Veneslau Lima — külügy.

Lisszabon, február 4.

Az új miniszteriumnak legelső ténye a korkez összehívása lesz; a mostani kormány visszafog lépni, mihelyt a rend helyreáll. A kormány tagjai már tegnap letették az esküt az új királynak. Miután két politikus, kit a kormány megalakítására az új király felkért, visszautasították a megbízást, vállalkozott Ferreira a kabinet alakítására.

Lisszabon, február 4.

A Ferreira Amaral kabinet csak átmeneti lesz, mert egészen bizonyos, hogy Soveral márkí, a mostani londoni követ, Edward angol királynak benső barátja lép majd az ő helyébe. Soveral erre már hajlandónak mutatkozott.

A diktátor eltűnt.

Páris, febr. 4.

Franco a volt diktátor eltűnt palotájából. Külföldre menekült s most már talán túl is van a határon. Ez volt az egyetlen mód hogy életét megmentse. II. Manuel tovább is meg akarta tartani állásában, de Amália királyné ellené volt s erre Franco beadta lemondását.

Az összeesküvők.

London, febr. 4.

Lisszabonból hivatalos táviratok jelentik, hogy a király és a trónörökös meggyilkolása után véres utcai harc volt royalisták és forradalmárok közt s a király kíséretének több tagját veszedelmesen megsebesítették. Most már egészen bizonyos, hogy a gyilkosságot nem anarkisták, hanem forradalmárok követték el.

Madrid, február 3.

Itt általánosan azt hiszik, hogy a lisszaboni gyilkosoknak cinkostársaik voltak a rendőrök.

**Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.**

kózt. A spanyol belügyminiszter tagadja azt, hogy spanyol csapatokat szándékozik küldeni a határra.

London, febr. 4.

Lisszabonból jelentik, hogy ott nagyon sok embert kivégeztek, de ezt a hírt még nem erősítették meg. Lisszabonban azt hiszik, hogy a gyilkosok bizonyos politikusok zsoldjában voltak, mert 2000 arany koronát találtak náluk. Azt is állítják, hogy rendőrökkel egyetértve jártak el, miért is több rendőrt letartóztattak, akik a gyilkosság színhelyén teljesítettek szolgálatot. Rendkívül szigorúan kezelik a cenzurát s még mindig nem lehetett közelebbi részleteket megtudni a gyilkosságról.

Ujabb letartóztatások.

Köln, febr. 4.

Oportóból jelentik: Koszta Alfonzó és Almaviva Antonio republikánus pártvezéreket letartóztatták. Koszta volt az a képviselő, kit a képviselőház legutóbbi ülészakában katonai karhatalommal távolítottak el az ülésről s egy hónapra kizárták a ülésekről, mert rendkívül erős szavakkal támadta meg a királyt. Ribera Brava vicomtot, a republikánus párt egyik vezérét is letartóztatták.

Nincs forradalom.

London, febr. 4.

Lisszabonból ma ideérkezett hírekből az tűnik ki, hogy további zavargások sem a fővárosban, sem a vidéken nem fordultak elő. A spanyol tartományokból Madridbu érkezett menekültek azt állítják, hogy Oportóban valószínűleg kitört a forradalom, de egyenesen Lisszabonból eredő híradások ezt alaptalan és fantasztikus jelentésnek minősítik. A spanyol határon az összes utasokat kikutatják és az egész határszéli forgalmat a legszigorubbán ellenőrzik.

Madrid, febr. 4.

Vigóból érkezett táviratok határozottan megcáfolják azt a hírt, hogy Oportóban kitört forradalom.

A ravatal.

London, február 4.

Lisszaboni távirat szerint a király és trónörökös holttestét átszállították a Necessitades palotába és egy szobában tették ravatalra. Mindkét holttestet szombaton délután bebalzsamozták, felöltöztették és a portugál zászlóval betakarták. A királyra tábornagi, a trónörökösre dzsidas kapitányi egyenruhát adtak. Ugyanebben a szobában lehelte ki életét V. Pedro király. Az ágyak körül nagy ezüst kandalaberek vannak s a holttesteknél tisztek állnak őrt. A holttesteket ma gyönyörű aranynyal ékesített és kristály fődéllel ellátott koporsókba tették. Az összes mulatóhelyeket 9 napra bezárták.

Európa részvéte.

Madrid, február 4.

Az udvari gyász 21 napig, a portugál nemzeti gyász 4 hónapig tart. Számos portugál család Spanyolországba menekült, nagyon sok republikánus is ideérkezett. A hatóságok megállapították, hogy számos politikus bele volt bonyolodva az összeesküvők tervébe.

Madrid, febr. 4.

A szenátus és a kamara elhatározta, hogy részvételtáviratokat intéznek a portugál királyi családhoz és a portugál nemzethez és a gyász jeléül berekesztették üléseiket. A szenátusban

a külügyminiszter bélyegezte meg az aljas merényletet.

London, febr. 4.

Asquith lord pénzügyi kancellár közölte a Házzal, hogy a miniszterelnök holnap feliratot fog a király elé terjeszteni, amelyben kifejezésre fog jutni a Ház részvéte a szövetséges portugál király és az angol király barátja megöletése felett.

London, febr. 4.

A felsőházban Lord Ripon közölte, hogy a mindkét Ház részéről holnap a királynak előterjesztendő részvétellelirattal egyidejűleg kérni fogják a királyt, hogy Manuel királynak a parlament nevében tolmácsolja részvétét a portugál királyi család és a portugál nép elleni borzalmás merénylet felett.

Róma, február 4.

A községtanácsban tegnap a lisszaboni községtanácsához intézendő részvételtávirat fölolvásásánál viharos jelenetek toltak le. Egy közársasági községtanácsos azt mondta, hogy a portugál király és a trónörökös halála szomorú dolog ugyan, de az okosság megköveteli, hogy a részvételtáviratokban megjelöljék azokat az okokat, amelyek a katasztrófát előidézték.

Legujabb.

Madrid, febr. 3.

A »Heraldo« legujabb értesülései szerint az új kormány megalakulása még nincs megerősítve. Ferreira Amaral ezt megelőzőleg komoly megbeszéléseket akar folytatni a monarchista pártok vezéréivel.

Berlin, február 4.

Badajoz portugál határszéli erődből jelentik, hogy 94 foglyot Amerikába deportáltak.

Lisszabon, febr. 4.

A cortex választások április hó 5-én lesznek. A kormány elhatározta, hogy a sajtó és politikai vétségek elkövetőit nem rendkívüli bíróságok, hanem a rendes törvényszékek elé állítja. A kormány semmiféle meglorlásra nem gondol. A sajtószabadság és személyes szabadság korlátozásáról szóló dekretumokat az új kormány visszavonta.

A város utrendezése.

Nagyvárad város törvényhatósága határozatilag mondotta ki egy korábban tartott közgyűlésén, hogy a jelenlegi utainak rendszerét megváltoztatja s több utat fog utcává tenni s viszont több dülő utat törvényhatósági uttá. A miniszteri intézkedés erre vonatkozólag tegnap érkezett le a városhoz. A miniszter sok változtatást tesz a város határozatán, minek következtében azt jó részben ujjonnan kell meghozni.

A miniszteri határozat szerint jóvá lett hagyva a váravelencei temetőbe és váravelencei indóházhoz vezető utra vonatkozó városi intézkedés, mely a jelzett törvényhatósági utakat törli és a város utcahálózatába osztja be. Ugyisint jóvá lett hagyva a szaldobágyi ut törvényhatósági szakasza, a kórházi-ut egész hosszában, a Kálvária-utca mély ároki része, végül a szállósi-ut 500 méter hosszú terjedelmére vonatkozó rész.

A jelzett utcákat azonban a vámjövedelem

terhére ezentul sem tarthatja fenn, ha mégis ezt szándékában van megtenni, ugy ezt külön kellene kérnie felterjesztés utján.

A fácánsort, vízvezeték, össi szentandrási közdülő utaknak törvényhatósági utakká leendő nyilvánítása által 20627 méter lenne, s a város is így állapított meg. Ugyisint azt is, hogy a községi közdülő utakat gazdasági dülő utaknak tekinti.

A városi határozatnak ezt a részét nem találta jóváhagyhatónak a miniszter s elrendelte, hogy azt dolgozza át újra a város s ismét terjeszse fel. A miniszter ezen intézkedését azon az alapon hozta meg, hogy ez által a sokszor panaszolt jelenlegi rossz állapotok nem lesznek megváltoztatva.

A törvény ugyanis ugy intézkedik, hogy az utak rendezése alkalmával a törvényhatósági utahálózatba azok az utak is bevonassanak, melyek a szomszédos helyek forgalmát összpontosítják. A város intézkedése pedig nem felel meg a törvény intenciójának.

A bihari-bágo hegyi-ut kiépítését a miniszter szintén jóváhagyta s e célra 8500 korona póthitelt engedélyezett.

A felsőgyalogjáró hidnak vasszerkezettel leendő felszereléséhez szükséges kölcsön annuitásának póthitel által leendő fedezésére vonatkozólag a miniszter most nem határozott, erről más alkalommal fogja közölni intézkedését.

A második utmesteri állás rendszeresítését a miniszter nem kifogásolja, mert annak szükségét látja fennforogni.

A miniszteri intézkedés tegnap érkezett le s legközelebb kerül teljesen átrevideálva a törvényhatóság elé.

UJDONSÁGOK.

* **Giesswein Sándor előadása.** Altalános érdeklődéssel várja a közönség Giesswein Sándor kanonok, országgyűlési képviselő nagyváradi előadását, mely a mult vasárnapról a kiváló szónok hirtelen közbejött betegsége miatt maradt el. Giesswein, mint értesülünk, már jobban van s így előadását vasárnap megtarthatja. A matiné a kir. kath. jogakadémia disztermében 9-én délelőtt 11 órakor kezdődik.

* **A megyei közigazgatási bizottság ülése.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága ma tartja meg rendes havi ülését. Az ülés délelőtt 9 órakor lesz a megyeháza kistermében Glacs Antal főispán elnöklété alatt. Az ülés nem ígérkezik valami zajosnak, mivel a megszokott folyó ügyeken kívül más nincs felvéve a tárgysorozatba.

* **Kihágási eljárás a pincérek szakszervezete ellen.** Ismeretes, hogy a vendég-lősök, kávéosok stb. szövetkezete és pincérek szakszervezete között, mily élesen ellentétes állapotok uralkodtak a mult év végén. Abban az időben Kriszta Sándor feljelentést is tett a főispánnál, kinek segítségét kérte a munkások esetleges brutalitása ellen. A főispán a főkapitányhoz, aki viszont az ügyészséghez tette át az ügyet. Az ügyészség visszaküldte a főkapitányhoz, mivel olyan eset, mely bünyügyi eljárást igényelt volna, nem adta elő magát s így az ügy a kihágási bírósághoz tartozik. A kihágási bíróság meg is indította az eljárást ez ügyben.

* **Munkásokat keresnek.** Ifj. Rimánóczy Kálmán élesdi ipartelepén nagyban foly-

nak az építkezési munkálatok, hogy az ipartelep minél előbb megkezdhesse az üzemét. Az iparvasut sineinek lerakását most csupán a nagy havazás akadályozza. Az ipartelepen állandóan igen sok munkás van alkalmazva. A munkások száma a vidék vállalkozóinak feltűnt és mivel most igen nagy munkáshiány van a Rimanóczy-telepekről egymásután szoktatták meg a munkásokat, mi miatt a telep állandóan új és új munkáscsapatokat kénytelenek szerződtetni.

* **Járvány a megyében.** A megyei főorvos tegnap terjesztette be január hó második felében előfordult járványokról készített kimutatását. Eszerint a múlt hó második felében is a kanyaró uralkodott leginkább. Előfordult összesen 89 esetben. Vörheny 23, ronszoló toroklob 34, hasihagymáz 27, hókhurut 11, fültömrigy lob 1, hólyagos himlő 4. A tifusz héttel növekedett.

* **A kivándorlás és a korcsmák.** Kétségtelen, hogy a kivándorlás előmozdításának legjobb eszközei a korcsmások, mivel az ő helyiségekben megfordul ugyszóván az egész község. Az ilyen helyeken pedig legkönnyebb a kivándorlás eszméjének propagandát csinálni. Ezt tudják is a hajóstársaságok és igyekeztek is a korcsmásokat saját céljaiknak megnyerni. Sok esetben rájöttek erre a hazafiatal és törvénybe ütköző cselekedetekre már és akkor a hatóságok szigorúan is büntették a korcsmásokat. Ez a büntetés azonban pénzbeli volt s a kivándorlási ügyenkösködés azt megtéritette nekik s így azt nem is érezték meg. Most azonban a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg körendel-tet bocsájtott ki minden törvényhatósághoz s ebben szigorúan meghagyja, hogy a hatóságok minden kivándorlásra való csábítás alkalmával, ha azt italmérsi engedéllyel bíró egyén követi el, a büntetést jelentsék be a pénzügyigazgatósághoz. Ez a körendelet nemcsak a kivándorlásra való csábításra vonatkozik, hanem kiterjed a nemzetiségi izgatásokra is. A korcsmások, illetőleg minden italmérsi engedéllyel rendelkező egyének megbízhatatlanság miatt lesznek büntetve és pedig úgy, hogy engedélyüket fogják elveszíteni.

* **Halálos játék.** Köröstopa községhez tartozó Cserepes-tanyán Papp Péter fiatal legény Strenger Flórával a tanya kerekese kutjából vizet huzott. Vízhozás közben a legény kődarabot rakott a kut kerekéhez csupa virtusból. Eközben a kerék tovább forgott. A veszedelmes játékról leintette az épen ott lévő jegyző a legényt, aki azonban nem vette figyelembe azt s tovább folytatta a játékot. A gyorsan forgó kerék a legény kezét elkapta s két ujját összezúzta. A súlyosan sérült legényt behozták a közkórházba, hol ma a bekövetkezett seblázban meghalt.

* **Az első vásár.** Bihar községe nagyban készül február 6-ikára, tudniillik a község vásártartási jogot kapott s 6-án tartja meg az első vásárt. Ezt a napot nagy ünneppel fogja megülni a község. Az előjáróság küldöttséget menesztett Nagyváradra s itt meghívta az ünnepélyre a vármegye tiszti karát. A tiszti kar a meghívást örömmel fogadta s meg is ígérte, hogy el fog menni. Így ott lesz Glac Antal főispán, Miskolczy Ferenc alispán, a központi járás főszolgabírója, a nagyvárad, a biharmegyei orsz. képviselő. A vásár napján délelőtt a vásárban künn az állomás mellett népnünp lesz. Mely alkalommal lesz rudmászás, (9 öl magas) 40 korona értékű tárgyakkal ékesítve,

számárfuttatás zsáktutás stb. Végül az olvasó körben délután bankett. Este bál. Allatvásár lesz minden hó 1-ső csütörtökjén, egyébkénkirakodó vásár lesz minden csütörtökön.

* **A laikus.** Városunknak ama rohamosan fejlődő részében történt meg ez a mulatságosan szomorú história, amely alig várja már a harmadik vashid fölépítését. Vasárnap este B. S., a Réti egyik elmés Figarója, a szépen fejlődő városrész egyik sarki korcsmájába fordult be egy-két pohár borra, ahol a többi asztaloknál együtt és szerteszét vidám ácsok és szekeresek ivák a hegy levét, amely az idén különösen erős és hamar megoldja a nyelveket, amelyek itt különben ugysis fel vannak vágva meglehetősen. Szóba került a többek között a városatyva választás is s a vidám legények elsírták szívük szomorú bánatát a réti liszta gyászos bukása fölött. Hej pedig, de másképpen állana már a világ sora — szólalt meg K. Laji a verekedős szekeres, — ha Rádúj Zsikov és Zonda diktálnának a torony alatt. Régen meg volna már a harmadik vashid, a villamosvasut erre kanyarodnék le a Rákóczy-utcáról, a Körözs partján megcsinálnák a réti korzót, a 15 ik patikában becsáron alul árulnák az orvosságokat. De ezt már nem hagyhatta szó nélkül az elmés Figaró, aki úgy tartja, hogy ő a legjobban ért a réti politikához. Oda is szólt hát a másik asztaltól: Ugyan mit szól ön abba, amihez nem ért. Hisz ön a politikához laikus. Felhorkant erre az erős Laji: Mit? Én a híres K. Laji kuss? Nekem mondtad ezt he... No ezért meghalsz. De már akkor szegény Figarót véres fejjel vették ki a dühöngő szekeres kezei közül, aki hirtelenében két székelt tört össze a megrémült Figaró fején. Bekötözött fejjel busan bandukolt ki a Figaró, de az ajtóból vissza csikorgatta a fogát: Megállj kutya! Gyere csak hozzám borotválkozni!

* **A Korzó szennációja.** Az öreg Bazár vendéglő helyén most épült az Edison mozgófénykép színház, az új, fényes látványosság, mely egyike lesz a város legpompásabb, legérdekesebb szórakozó helyeinek. Napról-napra élénkebben bontakozik ki hatalmas konturjaival a rendkívül diszes kapuzat, amely nemsokára ragyogó villamos fényzőnnel önti el a Rákóczy-ut színes korzóját. Az Edison-színház minden munkálatait nagyvárad iparosokra bízta, a nézőtér és a téliert berendezésének, valamint a portálé készítésének munkáit Büchler Márton ismert butorgyáros vezeti, a technikai felszerelést pedig a villamos művek igazgatósága vezeti. Néhány nap még, talán egy hét s az Edison színház teljes díszében várja közönségét, amely méltán tekinthet kivételes érdeklődéssel a vállalat működése elé.

* **Öngyilkosság a Szacsavay utcán.** Hétfőn este Szacsavay-utca 24. sz. alatti lakásán egy Becsei Teréz nevű nő, ki Mike Zsigmond kereskedő segéddel élt vadházasságban, egy nagy pohár marólugot ivott. Mika részeg volt és látta a nő tettét, de nem akadályozta meg. A súlyosan sérült asszonyt a mentők a Biharmegyei közkórházba szállították. Tettének okául azt adta elő, hogy a vele élő Mike Zsigmond az utóbbi időben állandóan dorbézolt és ivott s őt részeg állapotában folyton sértegette, miért is életét meguntta.

* **Tojvaj az indóháznál.** Bőndi Mártonné bánfihunyadi piac árus hétfőn délelőtt haza akart utazni. A vasuti állomáson éppen a kupéba akart szállani, mikor egy mellet e elhaladó ember hozzádörzsölődött és zsebébe bele-nyulva, onnan 48 koronát tartalmazó pénztárcáját kilopta. A rendőrségnek sikerült az illetőt

Pintér Kiss József rovott multu-veszedelmes kártyasipis személyében letartóztatni. A letartóztatott ember ellen a rendőrség folyamatba tette az eljárást.

* **Névváltoztatás.** Fischer Sándor, nagyvárad lakos családi nevét belügyminiszteri engedéllyel Tibor-ra változtatta.

* **Nincs többé rheuma, asztma, csusz, köszvény, lábdaganat, tyukszem, bütök, mert Rytó Viktor budapesti specialista oly próbatúrdót nyitott, hol mindenki kipróbálhatja annak jóságát és párszori használat után már is jobban érzi magát. Minden elhanyagolt és régi rheumát gyökeresen gyógyít. Rytó Viktor a nagyvárad közönség kívánatára bevezetés céljából hosszabb ideig marad és próbatúrdókkal szolgál. Egy gyógy sós láb gőzfürdő 1 koronától feljebb. Nyitva reggel 5 órától 12 óráig férfiak részére, 2 órától 7 óráig nők részére, 7—10 ig ismét a férfiak részére. Fürdő Pável-nica 3. Vasárnap egész nap nyitva.**

* **A Leszámitoló és Jelzőlogbank r-t.** ma délután 4 órakor tartja rendes évi közgyűlését.

Találtak egy aranytakácsó fülbevaló darabot. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen, I. emelet 7. számú szobában.

SZINHÁZ.

A hét műsora

Szerdán: Nincs-e valami elvámolni valója.
Csütörtökön: Ripp-Ripp.
Pénteken: Vetélytársak.
Szombaton: Vetélytársak.
Vasárnap: Főkonzul.

Apponyi a vidéki színészetért. Apponyi Albert miniszter értesítette a Festetics Andor grófot, a vidéki színészet országos felügyelőjét, hogy azokat a vidéki színpadokat, amely a hazafias és irodalmi becsű darabok kultiválása által az izlést és az erkölcsöket nemesítik, hajlandó hathatós állami támogatásban részesíteni. Erre a támogatásra természetesen a nagyvárad színház is reflektálhat, de akkor Nincs elvámolni valója és hozzá hasonló trágárságok előadását jó lesz kevésbé kultiválni. Különben a közönség körébe is panaszokodnak a sok malacság miatt, melyek a családok elől elzárják a színházat s esteiken át csak uraknak tartják fenn.

Vendégjárás a budapesti m. kir. operaházban. Mészáros Imre a budapesti operaház kitűnő igazgatója érte a módját, hogy miképpen kell az elkényeztetett budapesti publikumot az operaházba vonzani. Ha nincs premiére, gondolkodik más valamiről, hogy a közönség érdeklődése felköltessék. Ezt a hetet például valóságos vendégszereplő hétté avatta. Vasárnap Orelia József az amsterdami operaház tagja lépett fel. Kedden Sándor Erzsé, szerdán Burrián Károly vendégszerepel. Pénteken újból Burrián, szombaton ismét Orelia lép fel s a vendégszereplések még a jövő héten is folytatódhatnak. A közönség hálásan fogadja a szakadatlan vendégszereplést és tódul az operaházba. Így volt vasárnap is, mikor Orelia Faustban lépett fel Mefiszto szerepében. Orelit ismeri már a budapesti publikum, abból az időből, mikor a Wagner — ciklusban vendégszerepelt. Akkor igen jó emléket hagyott s most is színpadon fogadták. Játékát ma is az a határozottság jellemzi, mint akkor. Hangját oly izlésese tudja alkalmazni, hogy ez a művészi tulajdonsága messze kiemelje őt a baritonisták közül. Játéka és hangja egy-egy jelenetben oly

harmóniába olvadtak, hogy határozottságukkal szinte dirigálni látszottak az egész kart. Az egész előadás alatt zajosan tapsolták a művészt. Méltó partnerei voltak: Déri Jenő (Faust) és Ambrus Zoltánné (Margaréta), valamint Szemere Árpád (Valentin). Orelia szombaton a Parasztbecsületben lép fel.

A bérlők figyelmébe. A színház igazgatósága ezuttal kéri fel azokat a bérlőket, akik a bérlési összeg második felét még le nem fizették, hogy bérlőteiket az igazgatói irodában mennél előbb rendezni sziveskedjenek.

Z E N E.

Kamarazene.

Szerdán este lesz megtartva a Kereskedelmi Csarnok dísztermében a III kamarazene-estély, melynek vendégművésze dr. Rosenfeld Aladár budapesti zongoraművész lesz. A hangverseny pontban 8 órakor kezdődik. Jegyek 7, 6, 5 és 4 korona árban előre válthatók Vidor Manó fő-utcai könyvkereskedésében. Néptanítók és a tanuló ifjuság a szokott kedvezményben részesülnek.

Műsor.

- I. Beethoven: Sonata Appassionata. Előadja: Rosenfeld Aladár.
- II. Goldmark: Quintett. Előadják: Rosenfeld Aladár, Waldmann Iván, Fehér Adolf, Vornácska József és Samassénka Ernő.
- III. Bach: Búrre. Mozart: Rondo a la Turca. Paganini-Liszt: Etude. Chopin: Polonaise As dur. Chopin: Etude Ges dur. Előadja: Rosenfeld Aladár.
- IV. Tschaiwonky: Sextett. Előadják hegedűn: Waldmann Iván és dr. Waldmann Béla, Violán: Vornácska József és Fehér Adolf, Cellon: Samassénka Ernő és Kürti István.
- V. Liszt: Don Juan-phantasia. Előadja: Dr. Rosenfeld Aladár.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

- Február 8. Jogszestély.
 Február 9. A Katholikus Legényegylet bálja a Kereskedelmi Csarnokban
 Február 15. Tiszti sétahangverseny a Kereskedelmi Csarnokban.
 Február 29. Tiszti »Bonacher-estély« a Kereskedelmi Csarnokban.
 Március 1. A Negyvenyolcas Népkör bálja.

Kereskedő-bál. A Keresztény Kereskedők és Kereskedő Ifjak Egyesületének báljáról szóló tegnapi tudósításunkból hely szűke miatt kimaradt a jelen voltak névsora. A nagyszámú hölgyközönségből a következőket sikerült összejegyeznünk:

Leányok: Fazekas Rózsika, Barza Mariska, Kovács Erzsike, Pozsonyi Annuska, Kovács Erzsike, Pozsonyi Annuska, Kovács Irénke, Kler Mariska, Maár Franciska, Klencs Pepike, Szilágyi Jolánka, Bereczky Rózsika, Kalbács Margitka, Markusz Iduska, Székely Erzsébet, Bereczky Gizuska, Szereczky Rózsika, Szücs Mariska, Iványi-nővérek, Ridi Natali, Nádasy Irén, Horváth Anna, Herschmann Margit, Katz Margit, Glancz Ilonka, Bene Juliska, Vig Mariska, Gál-nővérek, Banthael Juliska, Popovits-nővérek, Lipiczky Annuska, Béres-nővérek, Czillér Irénke, Keresztesi Eszti, Mohavics Diós Ilonka, Kiss-nővérek, Arnóczy Erzsike, Jancsó Margitka, Holubák Eliz, Mertz Irén, Bodó Erzi, Schwart Rozsika, Glatz-nővérek, Borsos Annuska.

Asszonyok: Fazekas Lajosné, Misurai Lászlóné, Tátray Sándorné, Barza Józsefné, öz. Várszegi

Antalné, Réthy Dezsóné, Tunyoghy Istvánné, Resner Józsefné, Szilágyi Albertné, Riszó Györgyné, öz. Andriška Imréné, öz. Bereczky Gézáné, Szücs Ferencné, Nádassy Lászlóné, Vagner Mihályné, Krausz Samuné, Sohlmann Mártonné, Bene Jánosné Nagyszalonta, Herschmann Fülöpné, Balthauer Ferencné, ifj. Voszka Ferencné, öz. Vagy Vores Istvánné, Czillér Imréné, Mohavits Józsefné, Papp Ferencné, Szilvássy Jánosné, Kiss Mihályné, Nagy Györgyné, Szedlák Józsefné, Mikó Józsefné, Tátray Gusztávné, öz. Schwartzné, Schmidt Józsefné, Lipiczky Pálné, öz. Borsosné.

Felülfizetések: Glancz Antal 20 kor., Fetszer Antal, Spett Gyula, dr. Karácsonyi János, Karsch Lollion, dr. Bognár István, Grócz Béla, dr. Bundala Mihály, Andrássy János, Gabrielly Lajos, Palotay László, Krausz Samu, Des Escherolles Kruspér Gilbert 10—10 kor., Mertz Károly 7 kor., Mertz János Erőss Rezső, Riszó György, Tóth Zsigmond, Schmidt Béla, Farkas László, Oláry Gyula, Ferenczy Géza, dr. Krüger Aladár, Zboray Gyula, ifj. Voszka Ferenc, dr. Vucskics Gyula, Imrik Sándor Z. 5—5 kor., öz. báró Gerliczy Félixné, Bunyitay Vince, Tátray Sándor Makucz Ernő, Tarsoly János, öz. Grunwald Henrikné 4—4 kor., Szilágyi János 3 kor., Veinberger Jakab és fia, Sztankovics József 2—2 kor., Tátray Gusztáv, Iványi Istvánné, Vagner Mihály, Herschmann Fülöpné, Jánosházi Antal 1—1 kor.

A felülfizetésekért ezuton mond hálás köszönetet a rendezőség.

Sikerült vasutas mulatság. Folyó hó 1-én tartotta a helybeli máv »Koszu egyet« táncmulatságát, amely az ideai farsangi bálók között bizonyosan a legjobbak közé fog tartozni. Az egyet különben igazán nemes és jótékony hivatást tölt be, mert a bajtársias temetkezésen kívül elhalt tagjai vagy azok család tagjai után pénz segélyt is nyújt, ennél fogva érthető is a pártfogás. A mulatságon díszes és nagy számú közönség jelent meg, egy helyből, mint vidékről. Jelen volt a tisztviselők élén Butyka Lajos máv. ellenőr áll. főnök, az egyet díszelnöke is. Nagy hölgy közönség, kik közül a következőket sikerült följegyezni.

Asszonyok: Adomai Burmirs neje Szolnok, Áron Józsefné, Bodó Mihályné, Barcsa Józsefné, Bárány Mikóné, Bencsik Mártonné, öz. Bíró Sándorné, Barta Gáborné, Báss Jánosné, Buti Józsefné, Láposy Sándorné, Berger Józsefné, Czige Jánosné, Csánády Bertalané, Csapó Imréné, Csendom Jánosné, Dézsi Gyuláné, Ifj. Davola Józsefné, Dendele Józsefné, Farkas Károlyné, Darks Józsefné, Gaál Imréné, Gyuricza Antalné, Hatujkai Kanabé neje Szolnok, Horváth Károlyné, Harsányi Józsefné, Hamar Dánielné, Horváth Mihályné, Horváth Jánosné, Kertész Gézáné, Kiss Benedekné, Kmetz Lajosné, Koza Ferencné, Lénárt Andrásné, Mike Albertné, Márkus Mózesné, Mocsári Gézáné, Mester Józsefné, Mészáros Imréné, Molnár Ferencné, Nehéz Károlyné, Nagy Béláné, Orosz Józsefné, Papp Jánosné, Simonfi Balázné, Schvitz Jánosné, Szeles Andrásné, Szántai Sándorné, Szücs Sándorné, Teleki Józsefné, Labanez Mihályé, Takács Istvánné, Vadász Miksáné, Zakariás Jánosné.

Leányok: Bányai Etelka, Bitner nővérek, Bihari Rózsika, Bancsik nővérek, Bíró Juliska M.-Keresztes, Báss Teruska, Csendomnővérek F.-Ábrány, Dollák Mariska, Farkas Irén, Herlicska nővérek, Harsányi Ilonka, Halász Ilus, Horváth nővérek, Kovács Ilonka, Kmetz nővérek, Kertész Melánia, Kis Róza, Koza nővérek, Lendvai Lujza Bors, Milye Rózsika Tenke, Mester Rózsika, Mészáros Mariska, Nehéz Jolán, Nikin Annuska, Pápai Ilonka, Papp nővérek, Szántai Mariska, Szücs Erzsike, Szentgyörgyi nővérek, Teleki Mariska, Volfner nővérek, Zakariás Mariska.

A táncmulatságon a következő felülfizetések folytak be. Kriszta Sándor 40 kor., Dr. Szmeccsányi Pál 1. sz p. 30 kor., Butyka Lajos áll. f. 20 kor., öz. báró Gerliczy Félixné 10 kor., Des Escherolles Kruspér Sándor 10 kor., Vertheimstein Alfréd 10 kor., Grócz Béla 10 kor., Glatz Antal 10 kor., Bihar szilágyi olaj ipar 10 kor., Nagyváradi Városi Vasut 10 kor., Korda Andor 5 kor., Schwart Márton P.-Czirkó 5 kor., László Hunyadi malom 5 kor., Bognár és Szántó 5 kor., Tichy Gyula 4 kor., Váradi Ignátz 4 kor., Bodor Ferenc máv. ell. 4 kor., Glatz Aurél 3 kor., Pogány Lajos 3 kor., Foch József Bartha Sámuel 3 kor., Gorny József 3 kor., Papp Sándor 2 kor., Denderle Józsefné 2 kor., Szücs Sándorné 2 kor., Lörincz Henrik 2 kor., Márkus Dezső áll. f. Bpest 2 kor., Csánádi Bertalan 2 kor., Boóc Jenő 2 kor., Bodó Mihály 2 kor., Czege János 2 kor., Halász Kálmán 2 kor., Elekes N. áll. előj. 1 kor., Szücs Ignátz 1 kor., Csutak Barabás 1 kor., Faegerman Imre 1 kor., Herlicska Gyula 1 kor., Orosz József 1 kor., Láng József 5 kor., Szeles András 1 kor., Barza József 1 kor., Mike Albert 1 kor., Ifj. Davola N. 1 kor., Hamar Dániel 1 kor., Hidy József 1 kor., Forster Emil 1 kor., Kozma Lajos 1 kor., Nagy Béla 1, Boros Benjámin 1, Deeszy Gyula 1, Bihari József 1, Schuller Pál 1, Vadász Miksa 1, Udvarhelyi József 1. Gyuricza Antal 1, Zakariás János 4 korona és Mester József 1 korona. Összesen 255 korona. Ugy a jóindutattal támogató felülfizetőknél valamint az egész résztvevő közönségnek ezuton is köszönetet mond az egyet elnöksége.

TÁVIRATOK.

Álhir egy fuzióról.

Budapest, február 4. A Magyar Estilap ma azt írta, hogy az alkotmánypárt végrehajtó bizottsága tegnap a Tiszta István pártjával való fuzió kérdését tárgyalta. A Magyar Hírlap, mint az alkotmánypárt hivatalos lapja, ezt a hirt a leghatározottabb formában megcáfolja és kijelenti, hogy az alkotmánypárt végrehajtó bizottsága tegnap nem is tartott ülést és így a fuzióról sem tárgyalhatott.

A magyar delegációból.

Budapest, febr. 4. A magyar delegáció csütörtökön kezdi meg plenáris ülését a külügyi költségvetés tárgyalásával. A delegáció tartama tíz nap. Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel 8 órakor Bécsbe utazott, hogy jelen legyen a delegáció ülésén.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma este 6 órakor Zichy Tivadar gróf elnöklése alatt ülést tartott, melyen a bizottság vita nélkül elfogadta a hadügyminiszteri jelentéseket. Az Okolicsányi előadó által szerkesztett jelentést a bizottság rövid vita után hitelesítette.

Az osztrák-magyar bank

osztaléka.

Budapest, február 4. Az osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1907-ik második félévre (57 osztalékszelvény) osztalék fejében 79 korona 40 fillér jár, mely február 4-étől az osztrák-magyar bank bécsi és budapesti, valamint minden fiókjánál kifizetettik.

Nagy hóviharak az Alföldön.

Makó, febr. 4. Tegnap óta a hóviharak még mindig tart. A forgalom erősen meg van gátolva. A vonatok késnek. A vihar sok távostlopot kidöntött. A vetéseket félméteres hó borítja.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 4.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza ápr. 1908	—	11.91
Rozs ápr.	—	11.81
Zab ápr.	—	8.51
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 4.

Osztrák hitelrészvény	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	734.75
Leszámítoló bank	—	463.—
Rimamurányi	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	644.50
Közuti vasut	—	528.50
Városi villamos vasut	—	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1907. febr. 4.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	92.—

Magyar koronajáradék	81.25
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	92.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	95.—
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	140.—
Osztrák járadék papirban	91.57
Osztrák járadék ezüstben	96.50
Osztrák járadék aranyban	113.75
Osztrák korona járadék	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	693.50
20 frankos (Napoleon) dör	19.20

Szigligeti-Színház.

Ma, szerdán, február 5-én, szinre kerül:

Ujdonság itt negyedszer!

Nincs-e elvámolni valója?

Vigjáték 3 felvonásban.

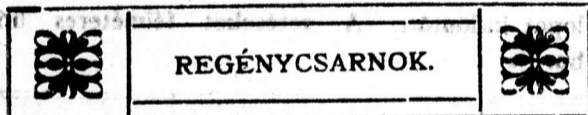
VELYÁRÁK: Nagypály 14 koron. szinti 4. első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölyve 3 kor. Kórázák 2 k r. 40 fill. Tánálásszék. 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill. közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti színtárszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, csütörtökön, február 6-án szinre kerül:

Rip Van Winkle.

Regényes operette 3 felvonásban.

REGÉNYCSARNOK.

Első kortes-utam.

Irtá Lukách Géza.

(Folytatás.)

(4)

Most pedig következik a vacsora fénypontja: Szedd elő tehát öregem a gyorsfőzöt, mert mi sok teát akarunk inni, hogy megemberedett és átázott tagjainkat felmelegítsük.

Gyors főzöt? — kérdé az öreg csodálkozva, — hát hogy képzeltek ilyen luxust? — kezdő ember ilyen fényűzési tárgyakat nem tart hat házában.

— Hát akkor adj elő valami megfelelő edényt, itt a kemencében majd felforralljuk a vizet.

Erre előhozott egy savanyuvizes flaskát és egy ötkrajcáros poharat azzal a kijelentéssel, hogy egyéb edényt — ha nyomban agyonbunkozzuk is — nem találunk a jegyzői lakban.

Ebben a pillanatban közvetlen az ablak előtt hatalmas kürtszó harsant fel. Öcsémmel ijedten szöktünk fel, bátyánk arca azonban felderült s megnyugtatót, hogy röggvest segít bajunkon. Kinyitotta az ablakot s kikiáltott, hogy: — Gyűjjön kend!

Nemsokára egy torzonborz bundás, boeskoros alak csoszogott be, kinek bátyánk azt az utasítást adta, hogy szaladjon izibe haza és hozzon egy fazekat, — merítse meg a kútnál, azután dugja a kemencébe és ha forr a víz, hozza be.

Arra a kérdésünkre, hogy ez miféle tárogatós, megtudtuk, hogy ez a falu bakterja lenne, de a kutyaflü helyett, hogy bakterkedett volna, rendszerint meghuzta magát valamely kazal al-

jában és ott horkolt reggelig. A konvenció kiosztásánál azonban pontosan megjelent.

Ellenőrzés céljából most minden órában az ablak alá kell jönnie és annyszor fúj belé kürtjébe, ahány óra éppen van. Bosszúból a vén akasztófavirág akkorákat fúj, hogy belerendül a ház.

Kikötöttük azonnal, hogy még mi itten időzünk, szüntesse be az ellenőrzést, mert mi nem szerenádót, — hanem aludni akarunk.

Mire a másnapi programmal elkészültünk, beállított a trubadur is, a forró fazekat zsiros bárányszőr süvegével — fülénél fogva tartotta.

Sejtettük már, hogy a teaszűrő szintén a luxustárgyak közé tartozik, ezért tehát egy tiszta törülközőt kértünk. Kiderült azonban, hogy ilyen eszköz csak egy van, azt is a pap adta kölesön, de már egy hét óta használódik.

Most meglegedtünk volna egy tiszta harisnyával is, mert hiszen ittam én már prima-donna papucsából is, — de itt is áthidalhatatlan akadályok merültek fel, mert az egyik pár az öregünk lábán, a másik pedig mosóban volt a harangozónénál.

De hiszen ez valóságos ós állapot, te — ugy látszik — még a kőkorszakban élsz. jegyzém meg, miközben kutatásainkat egy alkalmas szűrőeszköz után folytattuk. Végül az ágylepedőnek egyik tisztább csücskében állapotunk meg s azon szűrők vagyunk netovábbját.

Megütözközve tapasztaltuk eközben, hogy a főzet tetején ujjnyi vastag faggyuréteg uszkál s arómája nagyon emlékeztet a foghagymára, mert a kölni való bakter éppen a felesége leve-ses fazekát hozta el.

De szükség törvényt bont s mire az egyetlen glazliból — a kor sorrendje szerint szűrő-gépet, a melengető italt, a kellemetlen zsi-radékok ellensúlyozására a rumot minél nagyobb adagokban alkalmaztuk.

Végül lefegyvereztük az eleven órát, vagyis elvettük tőle a kürtöt, nehogy álmunkat meg-zavarja.

Az öreget befektettük a teaszűrőbe, vagyis az ágyba, én a vendégszobában egymás mellé helyeztettem a lócákat foglaltam el, magam alá gyűrve olajjal áztatott köpenyemet, — öcsém pedig a földre terített bundáján nyújtózott el és betakart bennünket a szoba melege.

Ejjel az alattam lévő kemény lóccákkal se-hogy sem tudtam megbarátkozni és úgy meg-nyomkodtam őket, hogy reggelre csupa kék folt volt a testem. Szerencsésebb voltam azonban öcsémnél, mert őt a földön, bizonyos szökde-cselő fekete házi állatkák egész halmaza lepte el s miután már hónapok óta megfelelő él-elmezésben nem részesültek, — úgy megköp-lyöztek, hogy reggelre a vérszegénység előjelei mutatkoztak rajta, a teste pedig vörös foltok-kal és vakaródzás folytán szintén ilyen sávok-kal volt tele.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

420—1908. szám.

Pályázat ösztöndijra.

Pályázati hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur 106,549—IV. 1907. sz. leirata alapján van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy az udvari szállítói címek adományozásából folyó díjak kamataiból b. e. Erzsébet királyné emlékére létesített s az 1907. évre esedékesé vált három, egyenkint 2500—2500 korona és egy 1500 korona ösztöndijra, ezen alap 1908. évi kamataiból pedig négy egyenkint 2500 K. értékű ösztöndijra ezenel pályázatot íratik ki.

A pályázati feltételek a következőkben vannak megállapítva:

1. Az ösztöndíjat oly magyar honos fiatalabb kereskedők nyerhetik el, akik a keleti

kereskedelmi akadémiai tanulmányaiknak legalább jó eredménnyel történt elvégzése után legalább 3 évig gyakorlati kereskedelmi téren működtek és emellett igazolják, hogy a tanulmányozandó terület nyelvviszonyaiban jártasak. Az ösztöndíjak odaítélésénél csak oly egyének jöhetnek tekintetbe, akik katonai szolgálatukat már teljesítették, vagy az alól végérvényesen felmentettek; a katonai szolgálatban töltött idő a gyakorlati működés idejébe be nem tudható és általában, csakis a tényleges kereskedelmi gyakorlatban töltött idő vehető számba.

2. A pályanyertes valamely szabadon választandó és a pályázati folyamodványban megemlített külföldi kikötőben, mely nagy tengerentúli kivitellel bír, tartozik legalább egy évet tölteni, úgy, hogy ott valamely nagyobb kiviteli cégnél állandó alkalmazást nyerjen, a kiviteli viszonyokat és kereskedelmi szerzeteket tanulmányozza s tapasztalatairól rendszeres jelentéseket és tudósításokat küldjön.

A pályanyertes magát a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur által kitzendő külön feltételeknek alávetni, nevezetesen pedig külföldi tényleges alkalmazását záros határidő alatt igazolni tartozik.

A pályanyertesek az ösztöndíjakat megfelelő működés beigazolása esetén újból, formaszertű pályázat nélkül is elnyerhetik, ha valamely reánk nézve jelentőséggel bíró kiviteli piacon állandóan letelepedni akarnának.

Ehhez képest oly egyének, akik az Erzsébet királyné ösztöndíj alapjából nyilvános pályázat alapján már egy ízben pályadíjat nyertek, az ösztöndíj meghosszabbítását a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága útján felterjesztendő folyamodványban kérelmezhetik a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter urnál; ily folyamodók a 3-ik pontban előírt mellékletek csatolása alól felmentettek.

3. A pályázati kérvényhez a következő mellékletek csatolandók:

- a) keresztlevél, illetve születési bizonyítvány;
  - b) magyar honosságot igazoló bizonyítvány;
  - c) erkölcsi és egészségi bizonyítvány;
  - d) családi és vagyoni viszonyokat igazoló bizonyítvány;
  - e) keleti kereskedelmi akadémiai vég bizonyítvány;
  - f) a gyakorlati kereskedelmi téren kifejtett működés tartamát és a kiküldetési terület nyelvviszonyaiban való jártasságot igazoló bizonyítvány;
  - g) a katonai szolgálat teljesítését, vagy a felmentést igazoló okmányok (katonakönyv, hadmentességi díj-könyv, stb.);
4. A pályanyertesek az ösztöndíjnak kézhez vételét megelőzőleg közjegyzői nyilatkozatot tartoznak bemutatni, melyben kötelezettséget vállalnak az iránt, hogy:

- a) az ösztöndíjat valóban a kérvényben jelzett és a nyilatkozatban újból telemítendő célra fogják fordítani és a részben alvételük magukat a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által megfelelőnek talált ellenőrzésnek;
- b) ezen kötelezettségek nem teljesítése esetén az ösztöndíjat, illetve annak felvett részletét a nevezett miniszter ur idevonatkozó felszólításának kézhezvételétől számított 14 (tizennégy) nap alatt visszafizetik.

Ha az illető kiskoru volna, a nyilatkozatnak ugyancsak közjegyzőileg hiteles alakban az atya, vagy gyám jóálló nyilatkozatát kell tartalmaznia.

A fentiek figyelembe vételével szerkesztett és felszerelt kérvények a keresk. m. kir. miniszter urhoz címezve (a pályázó rendes lakhelyének megjelölésével) az alulírott kereskedelmi és iparkamarához az 1908. évi február hó 15-ik napjalg nyújtandók be.

A pályázati határidőn túl beérkező folyamodványok nem fognak tekintetbe vétetni.

Nagyvárad, 1908. január hó 31.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula, Dr. Sarkady Lajos.
kir. keresk. tan. elnök. titkár.

**GŐZFÜRDŐ, GYÓGY-
-- FÜRDŐ-OTTHON. --**

Nem kell a **rheuma, csuzos, köszvényes bajok** gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztheti gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheuma, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, rosszulletet, vagy nehéz légzést, stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bélyeg beküldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370 4 fillérbe kerül. 1-150 Egészségi cipők, valamint izzadátság szívó talpbetétek is itt kaphatók. Megtekinthető a feltalálónál:

Rytkó Viktor BUDAPEST, VII. Dob-utca 48. sz.

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Zöldfa-szállóda 26. sz.**, hol naponta 8-10 és 2-5-ig felvilágosítással szolgál.

**Gépész-
kovács**

kerestetik a szentjobbi apát-sági uradalomba folyó évi **április hó 1-re.** A kovács-munkához saját szerszámait köteles használni, a cséplés után pedig külön jutalékban részesül.

Megkeresések:
Legény Oszkár
uradalmi intézőhöz **Szentjobb** Bihar-megye küldendők.

Szőlőbirtokosok,
kiknek eladó
Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszerűkből származó boraik vannak, felkértemek cégünknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

Hirdetések
felvételnek
a lap kiadóhivatalában.

SEBŐ IMRE

könyv-, zenemű-, papir-
írószerkereskedő ajánlja
dusan felszerelt raktárát a
magyar német francia és angol iro-
dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papir s írószerekben

legjutányosabb árak mellett.

Pontos kiszolgálás.

Belépési felhívás

a »Polgári takaré- és segély-
szövetkezet«

13-dik évtársulatába.

A »Polgári Takaré- és segély-
szövetkezet« 1908. január 1-én új évtár-
sulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1910.
év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti
számban jegyezhet üzletrészeket s minden
üzletrész után hetenként 20 fillér
(10 kr.) fizetendő. A három év eltelle
után az évtársulat feloszlik s az összes jöve-
delem a résztvevők között felosztatik és min-
denki megkapja a befizetett tőkét a felmerült
haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot elő-
mozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben
minden tag heti betétei által önmagának tőkét
gyűjt, mely a heti részletekben való befizeté-
sek dacára is a takarékpénztári kamatozásnál
magasabb nyeresémosztalékot hoz és mert
minden tag az általa befizetett összeg négy-
ötöd részét 6 százalékos kamattal melletti min-
den előleges bejelentés nélkül kölcsönképpen
felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket
postal cheque-lapok útján teljesít-
hetik.

A szövetkezetbe való belépés
alkalmával üzletrészenként 10 fill.
(5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy
heti részlet lefizetése után már
mindenki megkapja saját nevére
írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait,
valamint mindazokat, kik az 1908. január
3-tól kezdődő 13-ik ciklusnak tagjai óhajlanak
lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti
üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.)
mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1907. november hó.

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet
igazgatósága.

13-ik évtársulat befizetési napjai:

kedd délután 3-5-ig.
szombat délután 3-5-ig.

A szövetkezetnek ez időszereint 2000 tagja van
mintegy 35000 üzletrészszel.

Legjobbak

a

Moskovits

cégpók.

24

Kossuth-utca 5.

Meghívás.

A Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar-
és Terményhitelbank 1908. év február
9-ik napján d. e. 10 órakor saját üzleti
helyiségében (Nagy-Teleky-utca 3. sz.)
tartandó

XXXIX. rendes közgyűlésére.*

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság jelentése az 1907. üzleti
évről és indítványai a mérleg, zárószámadások,
tartalék és osztalék tárgyában.

2. A felügyelő bizottság jelentése az igaz-
gatóságtól előterjesztett zárószámadások és mér-
leg, valamint a nyereség felosztására vonatkozó
indítványai megvizsgálásáról.

3. Az előző tárgyak s az igazgatóság- és a
felügyelő-bizottságtól kért felmentvény iránti
határozathozatal.

4. A választmányi tagok napidijainak meg-
állapítása.

5. Az igazgatóság jelentése a tiszti nyug-
díjalap állásáról.

6. Az igazgatóság hét tagjának, a felügyelő-
bizottság három rendes és egy póttagjának, va-
lamint tíz választmányi tagnak választása.

Nagyvárad, 1908. január 29.

Az igazgatóság.

* Azok a tisztelt részvényesek, akik a köz-
gyűlésen részt venni kívánnak, felkéretnek, hogy a
közgyűlés napját megelőzőleg legalább egy hónap-
pal nevékre írt részvényeiket a 40. számtól kez-
dő szelvényekkel együtt, legkésőbb három nappal
a közgyűlés előtt a bank pénztáránál letenni szí-
veskedjenek, hol is szavazataiknak számát igazoló-
elismervényt kapnak. A zárószámadások és az erre
vonatkozó igazgatósági jelentés 1908. február 1-től
kezdve az intézet helyiségében megtekinthetők, sőt
a zárószámadások a részvényesek kívánatára nyom-
tatott példányokban is megküldetnek.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan bevezetve kártelen kívül szállítanak azonnal bármily meny-
nyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szoda-
vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra
össze nem tévesztendő mesterségesen előállított,
Megbízható, szigorúan lelkismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és féltiteres üvegekben.
Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.
Elsőrendű asztali víz!
Felvilágosítással készségesen szolgál. 248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásvány
vizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.
Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. telefon 18. sz.
Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor.
60 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fény-
képzés lámpák, ugyancsak 5 százalékkal
kártell áron alól kaphatók.

Csillárok.

Ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
céllra épített nagy

← csillár-raktárunkat →
megtekintésre ajánljuk.
Ugyanott állandóan raktáron tartunk
villamos motorokat
1. léertől 12 léertől minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.